

Kuinka kohdata lapsen tunteet ja vastata niihin?

Tallinna lauantai 2.4.2011

Kirsi Nivalainen Lto, työnohjaaja, kouluttaja Pedatieto Oy

Tunteiden merkitys

- Tunnekokemukset ovat ihmisen minuuden ja tietoisuuden perusta
- Tunteiden avulla luomme asioille ja ihmisille erilaisia merkityksiä
- Tunteet osoittavat sosiaalista sitoutumista
- Tunteiden avulla joko motivoidumme johonkin toimintaan – tai sitten emme...
- Ilman tunteita ihmisen sisäinen maailma olisi tyhjä ja merkityksetön
- Pelko on tunteista vahvin

”Lapsuuden kiintymyssuhteen merkitys ei rajoitu vain mielikuvien rakentamiseen ja aggressioin hallintaan, vaan se kertaantuu aikuisuudessa kykynä muodostaa ja ylläpitää pitkäaikaisia, kiintymykseen ja luottamukseen perustuvia ihmissuhteita ja kestää näissä suhteissa vastaantulevia vaikeuksia”

(Liisa Keltikangas-Järvinen 2010)

Temperamentin merkitys

(Lähde Liisa Keltikangas-Järvinen PsyT 2004)

- Jokaisella ihmisellä on jo syntymässä saatu ainutlaatuinen temperamentti, joka ohjaa hänen käyttäytymistään ja suhtautumistaan ympäristöön
- Jo aivan pienistä lapsista näkee, miten eri tavoin he reagoivat ja ottavat kontaktia toisiin ihmisiin
- Temperamentti on pysyvä taipumus, jota ei voi muuttaa, mutta sen kanssa oppii elämään
- Synnynnäisen temperamentin katsotaan vaikuttavan myös siihen, onko ihminen etupäässä hyväntuulinen vai huonontuulinen
- Temperamenttisia piirteitä ovat mm. Turhautumisalttius, rytmisyys, sosiaalisuus, aktiivisuus, intensiivisyys, reaktioherkkyys, rauhoittumiskyky, hymyileväisyys ja tarkkaavaisuus

”Haastavat” lapset

- Stressaantuvat herkästi ja sietävät muita lapsia heikommin muutoksia
- Tarvitsevat aikuisilta paljon tavanomaista enemmän turvallisuutta ja pysyvyyttä
- Tarvitsevat empaattista ja johdonmukaista hoivaa ja ohjausta
- Tarvitsevat paljon positiivista palautetta, kannustusta ja tukea
- Vaarana on ongelmien syveneminen jos lapseen kohdistuu enemmän ”kuritusta” kuin kannattelua

Perusturvallisuus ja hyvä hoiva

- Pieni lapsi tarvitsee aikuiselta kannattelua kymmeniä kertoja päivässä - eli konkreettista apua kehittyvään itsesäätelyyn
- Itku, kiukku, vierastaminen, eroahdistus ja suru vaativat aina toimia eli lohdutusta: syliin ottamista, puhumista, lohdutusta, heijaamista ym.
- Lasta ei koskaan jätetä yksin ”häpeämään” tai ”miettimään”
- Kaikenikäiset lapset tarvitsevat aikuiselta päivittäin fyysistä ja sanallista hellyyttä ja huomiointia
- Aikuisen tunneilmaisut; ilmeet, eleet ja äänenpainot vaikuttavat lapseen enemmän kuin puheet, selitykset ja toiminta-ohjeet

Tunteiden kohtaaminen

(Lähde: Katri Kanninen 2004)

- Aikuinen osaa kuunnella ja huomioida lasta ja mukauttaa oma toimintansa sen mukaan
- Aikuinen tunnistaa lapsen käyttäytymisen takana olevat tunteet
- Aikuinen osaa lohduttaa ja rauhoittaa lasta esim. ottamalla lapsen syliin, katsomalla silmiin, koskettamalla, hymyilemällä
- Aikuinen osaa kuunnella lasta ja auttaa lasta kuvaamaan tunteitaan
- Aikuisen kanssa lapsen tunteille löytyy nimiä: pettymys, kiukku, vaivautuneisuus, suru, loukkaantuminen jne.